

[Kai Moltke.]

ordning, hvor man bruger 4 år til at uddanne folk efter regler, som overhovedet ikke står i noget som helst forhold til de krav, som stilles i den moderne industrivirksomhed? Ville det ikke være klogt på dette punkt af uddannelsen at drage konsekvensen af den tekniske udvikling, vi er inde i, afskaffe de hidtidige forældede former for mesterlære, i stedet for indføre en koncentreret, nødvendig teknisk uddannelse af det offentlige for lærlinge og drage konsekvenserne ved at give tilskud til denne form for uddannelse ved at ligestille disse former for unge med studenter og andre?"

Jeg stiller forslag om nedsættelse af en kommission, hvori også repræsentanter for lærlinge og ungarbejdere skal have sæde, og som skal arbejde hurtigt, fordi problemerne trænger sig på og kræver en hurtig stillingtagen. Det af undervisningsministeren den 23. juni 1967 nedsatte udvalg vedrørende de faglige grunduddannelser vil næppe kunne nå frem til en løsning i overensstemmelse med forslagsstillernes principielle synspunkter.

De fleste af folketingets partier stiller mod en hurtig udvidelse af undervisningspligten til 9 eller 10 år eller som et alternativ mod en 2—3-årig obligatorisk efterskole med tilpasning til elevernes valg af fremtidigt erhverv. Det burde være klart, at den gamle fire-årige mesterlære efter kontraktssystemet mildest talt er dømt til afløsning af noget nyt under disse omstændigheder. Skulle det føres videre under de gamle former, ville det i forbindelse med den efterfølgende militærtjeneste i urimelig grad forsinke de pågældendes mulighed for at forsørge sig selv og familie. Skal en sådan udvikling undgås, må lavs- og håndværkstidens mesterlære skrinlægges og nye former for faglig uddannelse frembringes. Det er en sådan udvikling, det foreliggende forslag nu søger at bane vej for, så tidspunktet ikke forpasses. Lærlinge og ungarbejdere er sig denne nødvendighed bevidst, og de aktiviseres gradvis gennem deres krav til samfundet, sidst udtrykt gennem de stedfundne lærlingedemonstrationer foran et tomt folketing. Krav og initiativer kommer allerede nedefra, og de kan ikke ustraffet ignoreres af regeringen og den lovgivende magt.

Jeg skal ikke i detaljer dvæle ved de nye

uddannelsesformer og deres sammenhæng med de ventede skolereformer, da det er felter for grundige undersøgelser og ekspertudformning. Den foreslåede kommission må imidlertid ridse hovedtrækkene op. En forudsætning for et heldigt resultat er selvfølgelig, at der tilvejebringes en naturlig overgang fra skolen til teknikum- og specialkursusundervisning samt til den praktiske faglige træning. Varigheden af denne træning kan formentlig nedsættes betydeligt i forhold til de nugældende normer.

Jeg vil dernæst fremhæve, at den skitse-rede omlægning af uddannelsen for lærlinge og ungarbejdere forudsætter, at der konsekvent tilstræbes og gennemføres en naturlig økonomisk og social ligestilling for lærlinge og ungarbejdere med studenter, seminarister, socialrådgivere og de øvrige grupper under uddannelse, hvis forhold ganske vist også er utilfredsstillende, men dog bedre end lærlingenes og ungarbejdernes. Ligeberettigelsen må gælde stipendier, eventuel studieløn og andre former for økonomisk støtte under uddannelsen. Ligeberettigelsen må også gælde på områder som adgang til kollegier og indbefatte udbygningen af nettet af specielle lærlinge- og ungarbejderhjem, ledet under gunstige og frie former. Fremtidens fagarbejdere og specialister skal ikke uddannelsesmæssigt være pariaer, de fleste af dem kommer ikke fra velhavende hjem.

Som sidste punkt skal jeg her ved fremsættelsen blot henvise til nødvendigheden af særlige regler, der i en overgangstid skal afbøde den nuværende forældede og vilkårlige mesterlæres ulemper. Der må, som i forslaget fremhævet, gennemføres regler om en anstændig mindsteløn for lærlinge. Indførelsen af 40 timers maksimal arbejdsuge må være en selvfølgelighed.

Idet jeg i øvrigt henviser til forslagets enkelte punkter, skal jeg anbefale dette til velvillig og hurtig behandling i den arbejdende ungdoms og i tingets egen interesse. Jeg skal endvidere henstille, at den foreslåede kommission snarest nedsættes for konstruktivt at løse de store opgaver, der trænger sig på med hensyn til arbejderdommens fremtidige faglige uddannelse på et fornyet og mere demokratisk og socialt grundlag.